

አንጻር ኮቪድ-19 ክትኸተብ ዘኸእሉኻ ብቐዓት ምክንያታት

አንጻር ኮቪድ-19 ስለምንታይ ትኸተብ፣ ብዙሕ ብቐዓት ምክንያታት ኣለው። ክታበት ኮቪድ-19 ካብ ከቢድ ከይዲ ሕማም ይከላኸል። ዝተኸተቡ ሰባት ብሰንኪ ሕማም ኮቪድ ሆስፒታል ንኸኣትዉ ዘለዎም ተክእሎ ካብቶም ዘይተኸተቡ ሰባት ኣዝዩ ይትሕት። ክታበት ሓደ መግለጺ ምልክት ናይ ነንሕድሕድካ ምትሕልላይ እዩ። ክታበት፡ ሳዕቤናት ናይ ለበዳ ንኸዕገት ይሕግዝ።

ካብ ብርቱዕ ኣክያይዳ ሕማም ምክልኻል

ሕማም ኮቪድ-19 ብፍላይ ንኣረጋውያንን ሕዳር ሕማም ንዘለዎም ሰባትን ኣዝዩ ሓደገኛ ኪኸውን ይኸእል እዩ። ብዕድመ ዝነኣሱን ጥዑያትን ሰባት መብዛሕኹም ግዜ ቦቲ ኮሮናቫይረስ ክተሓተኑ ኸለው ልኡም ወይ ዋላ ሓንቲ ምልክት የብሎምን። እንተኾነ ግን ከቢድ ሕማም እውን ክህልዎም ይኸእል ኢዩ። ክትኸተብ እንተ ደሊኻ ንርእስኻ ኹብ ሕማም ኮቪድ-19 ብፍላይ ከኣ ካብ ከቢድ ሕማማት ከተዕቀብ ትኸእል ኢኻ። ዝተኸተቡ ሰባት ካብቶም ዘይተኸተቡ ብሰንኪ ኮቪድ-19 ሳሕቲ ናብ ሆስፒታል ክኸዱ ኣለዎም። ክታበት ብምክታብ ንነብስኻ ሕክምና ካብ ዘእትወካ ከቢድ ሕማም ኮቪድ-19 ክትከላኸል ትኸእል። ድሕሪ እቲ መሰረታዊ ክታበታት (ውሕስነት)፣ ነቲ ዝቐጽል ክታበት ብምውሳድ ክታበትኩም ኣሓድስም። ከምዚ ብምግባር ብዝበለጸ መንገድን ንነዊሕ እዋንን ንነብስኹም ካብ ሕማም ክትከላኸሉ ትኸእል።

ሳዕቤናት ኮቪድ-19 ምውጋድ

ድሕሪ እቲ መልክፍቲ ንነዊሕ እዋን ዚጸንሕ ጸገማት ጥዕና ኬጋጥም ይኸእል እዩ (ናይ ነዊሕ እዋን ሳዕቤን ናይ ኮቪድ-19)፣ ንኣብነት ሕጽረት ትንፋስ ኣብ እዋን ከቢድ ንጥረታት ወይ ድኻም። ብዕድመ ዝነኣሱን ጥዑያትን ውልቀ-ሰባት እውን ከምኡ ኬጋጥም ይኸእል እዩ። ትኸተቡ እንተ ኾይንኩም ነቲ ሕማም ኬስዕበልካ ዚኸእል ርክሳን ነባሪ ሳዕቤናትን ትንክዩ ኢኹም። ብኣንጻር ግን ኣብ ስዊዘርላንድ ምስ ባእታታት ክታበት ኮቪድ-19 ጉድናውያን ሳዕቤናት ሳሕቲ እዮም ዝቐጸሉ። ነባሪ ሳዕቤን ኪዓጽድ ትጽቢት ኣይግበረሉን እዩ።

ሓማም ንምክልኻል ብቐዕ ንኸትከውን

ብመልክፍትን ብሕማምን ጥራይ ሓማም ናይ ምክልኻል ዓቕምኻ ውሑስ ክኸውን ኣይንመክርን። ምክንያቱ እዚ ናብ ከቢድ መገዲ ሕማምን ነባሪ ሳዕቤናትን እውን ክመርሕ ይኸእል ኢዩ። ቦቲ ክታበት ኮቪድ-19 ኮሮናቫይረስ ዝተሓሸነ ነባርን ምክልኻል ኸትረክብ ትኸእል ኢኻ። መከላኸሊ ከይሃለወካ ብኮሮና ቫይረስ ንኸይትልክፍ ውን ንነብስኻ ካብ ሓደጋ ተውጽኣ። እቶም ኣብ ስዊዘርላንድ ዝዘውተሩ ክታበታት ውሑሳት እዮም። ዝኾነ ክታበት ኣብ ስዊዘርላንድ ቁቡልን ተመክሪን ንኸኸውን፡ ጥቕሙ ካብቲ ሓደገኛ ኣዝዩ ክልዕል ኣለዎ። በዘም ክታበት ክሳብ ሎሚ ዝተገብረ ተምኩሮ ነዚ የረጋግጽ። ዋላ ውን እቶም ብኮሮና ቫይረስ ተለኺፏም ዝፈልጡ ሰባት (ውጽኢት መርመራ ኮቪድ ፖዚቲቭ ዝነበረ) ክኸተቡ ይግብኡም። ከምዚ ብምግባር፡ ብዝበለጸ መንገድን ንነዊሕ እዋንን ንነብሶም ካብ ከቢድ ከይዲ ናይ ሓማም ክከላኸሉ ይኸእል።

ኪኣላታት ጥዕና ምድጋፍ

በዚ ለብዒ እዚ ሰራሕተኛታት ጥዕናን ስርዓተ ጥዕናን ንግዚኡ ከቢድ ውጥረት የውርደሎም ኣሎ። ክታበት ምክልኻል ስለ ዝገብረልካ፡ ብሰንኪ ኮቪድ-19 ሕክምና ንኸትኣቱ ዘሎ ዕድል ወይ ሓደጋ ኣዝዩ ትሑት እዩ። ብኸምዚ መንገዲ ነቲ ኣብ ስርዓት ክንክን ጥዕና ዘሎ ጸር ከተፋኹሶ ትሕግዝ። ካልእ ሕማማትን ህጹጽ ኩነታትን እውን እንተ ኹነ ሕክምና ኪግበረሉ ይከኣል እዩ።

ነቶም ኣብቲ ኸባቢ ዚነብሩ ሰባት ምክልኻል

ኣብቲ ድሕሪ እቲ መሰረታዊ ክታበታትን (ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሚ) መሓደሲ ክታበትን ዘሎ ስሙናት፡ ተኸእሎ ብኮሮናቫይረስ ናይ ምልክፍ ትሑት እዩ። ስለዚ ድማ ንኸልኣት ሰባት ንኸትልብድ ዘሎ ሓደጋ ውን ይትሕት። እዚ ተኸእሎ ናይ ምክልኻል ካብ ለበዳን ልኡም ከይዲ ሕማምን ግን ምስ ግዜ እንዳነኮይ ይኸይድ። ከም ተወሳኺ ግን ለበዋታት ናይ ጽርዮትን ኣካይዳን (ጥንቃቄ) ገና ኣገዳስቲ እዮም። ብክታበትኩምን ብኣክያይዳኹምን ንሕማም ቁሉዓት ዝኾኑ (ኣብ ሓደጋ ዘለው) ሰባት ካብ ሕማም ንኸዕቀቡ ትሕግዙ። ንኣብነት ዝደኸመ ስርዓተ ምክልኻል ጥዕና ዘለዎም እሞ እቲ መድሃኒት ብግቡእ ዘይዓዱሎም ሰባት ኣለው። ብተወሳኺውን ብሕክምናዊ ምክንያት ክኸተቡ ዘይክእሉ ሰባትን ነቶም ገና ክኸተቡ ዘይክእሉ ትሕቲ 5 ዝዕድሚኦም ቆልዑን።

ንኣእምሮኣዊ ጥዕና ምድልዳል

እቲ ኣብዚ ለብዒ እዚ ዚርእ ዘሎ ምዝርጋሕ ኮሮናቫይረስ ምስቶም ኣብ ከባቢ ናይ ዘለው ሰባት ዘለና ርክብ ንኣይ ሓደ እዋን ኣዝዩ ኣጉዲልዎ እዩ። እዚ ኸኣ ጥዕና ከዳኽምን ስነ ኣእምሮኣዊ ሕማም ከስፋሕፍሕን ከጋድድን ይኸእል እዩ። እቲ ምክልኻል ብክታበት ኮቪድ-19 ጭንቀትን ፍርሕን ንኸውሕድ ከምኡውን እንደገና ርኽክብ ፍኹስ ንኸብለና ክሕግዝ ይኸእል ኢዩ። ምክታብ ውን ምስ ብጸትና ሓድነት ከም ዘሎና ዜርኢ እዩ።

ሳዕቤናት እቲ ለብዒ ምዕጋት/ምእጋድ

ክታበት ቀንዲ ስሉጥ ፍትሒ እዩ ምስቲ ለበዋታት ናይ ጽርዮትን ኣካይዳን (ጥንቃቄ) ናብቲ ኣብ ህይወትን ንቡር ናብራን ዚርከብ ጭንቀት ዘይብሉ ሓገስ ንምምላስን ዚሕግዝ ዝበለጸ መገዲ እዩ። ኣብ ስዊዘርላንድ ዝነብሩ ሰባት ዝያዳ ክኸተቡ ብዝኸዱ መጠን እቲ ኸልእ ስጉምትታት ቀልጢፉ ክውገድ ይከኣል። ምስቲ ክታበት ንብሕታዊ ጥዕናኻን ንጥዕና ኸልኣትን – ኣብ ስዊዘርላንድ፣ ኣውሮጳ ከምኡውን ኣብ ዓለም ኣገዳሲ ኣበርክቶ ትህብ ኢኻ።